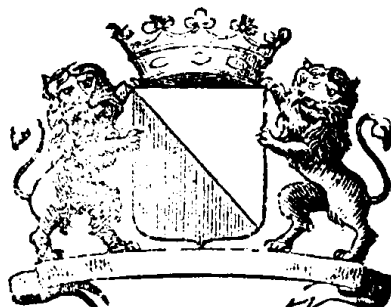

UTRECHTSCH E

PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT 15 Februarij.

De Openstelling der havens in Oost-Indië.

Bij gelegenheid van de behandeling van het XI. Hoofdstuk der staatsbegroting, op het einde des vorigen jaars, werd, onder andere onderwerpen, ook ter sprake gebragt het besluit van den gouverneur-generaal tot openstelling van een negentien-tal havens op Java en een paar der groote eilanden, voor den vrijen in- en uitvoer. Dat onderwerp, in 's lands raadzaal uitvoerig besproken, werd door de publieke pers gretig opgenomen; de mare van die ongehoorde vrijgevigheid scheen schrik en ontzetting door het geheele land te verspreiden, en het gevolg daarvan was: een algemeen petitionnement tegen den genomen maatregel. Leverde het einde des vorigen jaars alzo het verschijnsel op, dat ons geheele vaderland bijna rekwestreerde over, voor of tegen spoorwegen, van welk petitionnement de hoofdinhoud was, dat elke gemeente poogde aan te toonen, dat, wanneer zij niet in het algemeen spoorwegwet werd opgenomen, deze belangrijke zaak zeker nooit tot welzijn des lands kon strekken; de aanvang van den nieuwen jaarkring leverde het verschijnsel op van een algemeen petitionnement tegen de koloniale politiek der regering? Of wel, wie had dit ooit durven denken, tegen de toepassing en uitbreiding van vrijgevig handelsbeginselen? Het was eene ware *protectionistische beweging*, die ons land beroerde, en die helaas niet slechts van onze fabrikanten, maar ook van onze aanzienlijkste handelaars uitging. Maar laten wij eerst aan de voornaamste daadzaken, aan de geschiedenis herinneren, alvorens in nadere beschouwingen over het petitionnement, de daartegen aangevoerde bedenkingen der regering, en den te woordigen stand der zaak te treden.

De hoofdprodukten koffij en suiker, die op Java geteeld worden, worden in den regel naar kleine havens gevoerd, in de nabijheid der goote havens Batavia, Samarang en Soerabaja gelegen. De schepen, door het Goevernement bevracht, die der handelsmaatschappij, worden direkt naar die kleine havens gezonden, om daar terstond de ladingen in te nemen, ten einde het verlies van transportkosten uit de kleine naar de groote havens te ontgaan. Dit was eigenlijk een privilegie der handelsmaatschappij, waarover de partikuliere handelaars in Rotterdam en Amsterdam luide klagten aanhieven. Volgens het gelijkheidsbeginsel tusschen de nationale en vreemde vlag, ingevoerd door de scheepvaartwetten van 1850, kon men vreemde schepen niet weigeren in die kleine havens produkten te laden. Dit werd echter meer bij wijze van fiktie toegestaan, tot de regering de zaak nu wettelijk wilde regelen, door de bepaalde openstelling der havens voor den uitvoer in 1853. Luide werd dit plan door de Kamers van Koophandel van onze eerste handelsteden toegejuicht, maar daarbij tevens den wensch uitgedrukt, dat de Regering zich hier toe niet zoude bepalen. In het adres toch der Kamer van Koophandel van Rotterdam las men: „dat, hoewel zij de meening deelde, dat de *gelijkstelling* der kleine met de groote havens voorloopig als proefneming wellicht tot Java en Madura kon en moest worden beperkt, het toch hoogst wenschelijk te achten zou zijn, de Indische regering te magtigen, om, naar omstandigheden en waar zulks zonder bijzonder bezwaar geschieden konde, gelijke gunst ten opzichte der kleine havens in onze buiten-bezittingen toe te staan.” De hier toch verlangde *gelijkstelling* sloeg niet alleen op den uitvoer, maar blijkbaar ook op den invoer. De Kamer van Amsterdam drukte dit echter bij haar adres van 17 Junij 1853 duidelijk uit. Daarin toch las men: „de toelating van vreemde schepen op gelijken voet als de Nederlandsche, kunnen wij evenmin bedenkelijk achten, als dat uit de bedoelde vergunning wellicht aanleiding zou kunnen worden genomen, om ook ten aanzien van den invoer voor de kleinere havens meerdere formaliteiten te vragen; want hoezeer in de overgelegde stukken de aanvoer bijna geheel wordt uitgesloten, kunnen er zich echter, naar ons inzien, verschillende gevallen voordoen, waarin het én voor den handel van het moederland, én voor het welzijn der inlandsche bevolking raadzaam werd, Europeesche goederen ook in de kleine havens ten invoer toe te laten.”

Het in 1853 alzo door den handel alhier verlangde beginsel werd nu ten vorigen jare door de Indische Regering in het leven geroepen. Men ging een stap verder dan in 1853, door de aanvankelijk alleen voor den uitvoer geopende havens, ook voor den invoer open te stellen, en alzo geheel en al aan den groothandel over te geven. Om de ware strekking hiervan te kunnen nagaan, moet men den toestand der handelswetgeving in onze Indische Bezittingen in het oog houden. Het voornaamste artikel van invoer, de manufakturen, katoenen stoffen, enz. wordt belast met 12 pCt., wanneer zij van Nederlandschen oorsprong zijn, en de berekening geschiedt voor de drie hoofdhavens naar drie maandelijksche prijskoeranten, door deskundigen opgemaakt, waarbeneden geene manufakturen worden getaxeerd. Deze taxatie is bij het dikwerf nauwelijks te bespeuren verschil in het gehalte der stoffen eene zeer moeilijke taak. Geschikt personeel is daarvoor bezwaarlijk te vinden, althans, een lid der kamer, die 28 jaren op Java doorbragt, verklaarde, dat hij slechts één bekwaam ambtenaar daarin had aangetroffen, en deze had zijne kennis te Manchester opgedaan. Hieruit nu ontstaat de vrees, dat in de vele havens voor den invoer geopend, geen behoorlijk ambtenaarspersoneel zal kunnen geplaatst worden, dat men er de noodige kontrole alzo zal missen, dat hierdoor de smokkelhandel geweldig zal toenemen. Maar men vreest dit minder nog voor de Nederlandsche fabrikanten, dan wel voor de vreemden. En dit niet zonder regt, want, en dit is eene andere zijde onzer handelswetgeving in Indië, zij bevat een stelsel van bescherming door middel van differentieële regten. Het Traktaat van 1824 met Groot-Brittannië gesloten, schenkt ons bij art. 2 de bevoegdheid, „om het dubbele onzer regten te heffen op de vreemde (Engelsche) goederen.” Men heeft daarvan gebruik gemaakt en voor den invoer van vreemde goederen bedraagt het regt alzo 24 pCt. Onze fabrikant ziet zich alzo beschermd door 12 pCt. verschil, dat nog verhoogd wordt met 30 pCt. op de waarde, volgens de genoemde faktuurprijzen, zoodat een en ander gelijk staat met een beschermend regt van 15 pCt., waarmede de prijzen der noodzakelijkste kleedingstoffen van de inlandsche bevolking verhoogd worden. Wij komen echter terug op den maatregel der openstelling van de 19 havens. Zij geschiedde bij ordonnantie van den gouverneur-generaal, dd. 31 Mei 1858, om in werking te treden met 31 Mei 1859. Zij was alzo in den afgelopen nazomer hier te lande reeds algemeen bekend. De handel nam er toen zoo goed als geene en zijne organen slechts weinig nootie van. De *Amst. Courant* bestreed den maatregel, terwijl de *N. Rotth. Courant*, voorzeker een niet minder gewichtig orgaan van den handel, in haar nummer van 3. Oktober 1858, de verdediging daarvan op zich nam. Twee aanzienlijke dagbladen der grootste handelsteden hadden er alzo de aandacht op gevestigd, alhoewel dan ook slechts als ter loops, maar handel en fabriekwezen *zwegen*. Bij de in 1853 bekend geworden wenschen, bij het zwijgen, der onmiddellijk belanghebbenden, nu aan die wenschen in ruime mate voldaan was, bestond er zeker voor den minister geene de minste aanleiding, om op de zaak terug te komen, en de intrekking voor te stellen van eenen maatregel, voorgesteld door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van Neêrl. Indië, ondersteund door een vorig minister, en waartoe de koninklijke magtiging niet werd verstrekt, dan nadat de Raad van State gehoord was. Dit ware voorzeker eene dwaasheid geweest, ook al had de tegenwoordige minister de handeling geheel en bepaald afgekeurd; maar daartoe was te minder reden, omdat hij, gelijk ons later blijken zal, het algemeen beginsel van dien maatregel goedkeurde, en alleen meende, dat hij in de uitvoering anders moest worden toegepast. De minister vergenoegde zich met het aanbevelen van voorzigtigheid, met de aanschrijving, om, waar de middelen van toezigt niet volkomen aanwezig waren, geen invoer van wollen en katoenen stoffen, ook niet van vreemden, toe te laten: met het verzoek aan den Gouverneur-Generaal, om nog geen gebruik te maken van de ook reeds verleende magtiging tot toekenning van regt van entrepôt en oprigting van entrepôts in de door hem opengestelde havens; en met het afslaan van het voor-

stel van den goev. gen., om ter gunste van de bedoelde havens de bepaling in te trekken, dat wollen en katoenen goederen, met Certifikaten van oorsprong, tegen genot der lagere regten anders zouden mogen worden ingevoerd dan te Batavia, Samarang, Soerabaja en Padang, omdat die bepaling eene reeks van jaren goed gewerkt had, zonder dat daarover eenige klachten gehoord waren.

Zóó stonden de zaken, toen het punt bij de behandeling van het daartoe betrekkelijk Hoofdst. der staatsbegroting uitvoeriger ter sprake kwam. Nu ving de beweging aan, en begon een petitionnement, 't welk wij in eenige bijzonderheden willen nagaan.

— Het is thans de vraag, welke, de Italiaansche of de Oostersche zaak (de benoeming van prins *Conza*) den voorrang moet hebben. Oostenrijk zou gaarne de eerste door de laatste zien op den achtergrond schuiven; dat zal echter niet gemakkelijk gaan. Intusschen begint men van lieverlede den oorlog meer en meer onwaarschijnlijk te achten, al worden er nog krijgstoerusting gemaakt, en al vindt men in bijna elk blad eene opsomming der strijdcrachten der verschillende mogendheden. Ofschoon niet officieel laten wij hieromtrent toch de onderstaande opgaf volgen.

Frankrijk heeft, zegt men, een leger van 570,000 man, 168 veldbatterijen en 25,572 man gendarmerie; de marine bestaat uit 417 oorlogschepen en 27,000 matrozen en mariniers. Oostenrijk heeft een leger van 670,477 man en 104 oorlogschepen. Pruisen een leger van 525,000 man, 50 oorlogschepen en 3500 matrozen en mariniers. Englands leger is 223,000 man sterk, waaronder begrepen de troepen in de koloniën; 600 oorlogschepen met 17,291 stukken en 69,500 matrozen en mariniers. Russlands krijgsmagt is groot 1,067,000 man en 226,000 man ongeregelde troepen; 177 oorlogschepen en 62,000 matrozen en mariniers.

Deze opsomming, wij herhalen het, moet echter in 't geheel niet aan den oorlog doen denken. Oostenrijk heeft zich op het terrein der inwilligingen begeven, en men mag hopen, dat men op dat veld tot eene schikking zal weten te komen. Wij wijzen in deze naar onderstaand telegram, dat eene mededeeling onzer ochtendbladen over eene verklaring van lord *Malmesbury* nader toelicht.

De dubbele benoeming van *Conza* zal het kongres weder doen bijeenkomen; men twijfelt daar niet aan. Oostenrijk en de Porte, en wellicht ook Pruisen, schijnen de dubbele keuze te willen wraken. Mogt het Engelsch kabinet ditmaal in den geest handelen, dien de Britsche bladen thans doen kennen, dan zou wellicht ditmaal de wensch der bevolking gesteld worden boven de kuipen van Oostenrijk. Men moet dat in 't belang van het regt der volken wenschen!

De reformbill is tegen den 28. dezer aan 't Parlement door de regering toegezegd; de census zal op 10 pond gesteld worden; aan een 40tal burgten zal 't kiesregt ontnomen worden, en de geheime stemming toegestaan, als $\frac{2}{3}$ der kiezers die wenschen.

Voor berigten uit Amerika verwijzen wij heden naar Engeland, daar veel binnenlandsch nieuws (waaronder de korte opgaf van 't ontwerp op de zamenstelling der regt. magt) ons noopt kort te zijn.

Per telegraaf wordt omtrent de Britsche parlamentszitting van heden nacht 't volgende gemeld. De minister *Fitz Gerald* heeft het spoedige ter griffie nederleggen van de papieren betreffende het geschil van Portugal omtrent de *Charles Georges* toegezegd.

De heer *Disraeli* heeft aangekondigd, dat de reformbill den 28. dezer zal worden ingediend.

Lord *Malmesbury* verklaarde, dat hij, na de kortelings van de Fransche regering ontvangen verzekeringen, van het behoud van den vrede bijna overtuigd was.

Deze mededeeling werd met levendigen bijval ontvangen.

Nader gaf lord *Malmesbury* hierop te kennen, dat Engeland nimmer het regt van het onderzoek van vreemde schepen op zee heeft bezeten; zijne bepaalde verzekeringen omtrent het behoud van den vrede, betuigde de lord, hadden hierboven bepaald het oog op

Amerika en niet op Frankrijk. De Lord gaf daarbij te kennen, dat hij hoopte, dat men in vereeniging met Frankrijk en N. Amerika thans de hoop mogt koesteren den slavenhandel spoedig geheel te doen ophouden, als namelijk de vrede der wereld niet mogt worden gestoord. Na de laatste mededeelingen van keizer Napoleon betwijfelde de Britsche minister echter in geen deele, of Europa zou voor een bloedigen krijg bewaard blijven.

De minister Stanley heeft berigt, dat de Indische leening die men wil sluiten, 7 millioen pond zal bedragen, zonder waarborg van den Staat.

(Bovenstaande is in drie depêches overgebracht; vandaar is er eenige schijnbare strijd in de woorden. Het berigt is in ieder geval eene bevestiging van 'tgeen we hierboven reeds zeiden, omtrent de waarschijnlijkheid van het behoud des vredes.)

§— Het thans rondgedeeld ontwerp van wet tot zamenstelling der regterlijke magt en het beleid der justitie, rust op het volgende stelsel: wegvalling der bestaande provinciale gerechtshoven en hunne vervanging door raden van justitie, welke, in de plaatsen der tegenwoordige gerechtshoven gevestigd, tevens de thans aldaar bestaande arrondissements-regtbanken zullen vervangen; opdragt van het hooger beroepen tegen de vonnissen in burgerlijke zaken, in eersten aanleg door de raden van justitie en arrondissements-regtbanken geweest, aan den Hoogen Raad; afschaffing van het appel, doch behoud van beroep in kassatie tegen de strafvonnissen, door de raden van justitie en arrondissements-regtbanken uitgesproken; beregting der strafzaken bij die kollegiën door vier leden, terwijl de beregting der misdrijven, waartegen de doodstraf of de poena mortis proxima bedreigd is, uitsluitend zal zijn opgedragen aan de raden van justitie, voor dat geval zamengesteld uit 6 leden; uitbreiding der regtsmagt van kantonregters.

De kantongeregten zullen eene belangrijke som meer vorderen dan in den tegenwoordigen stand van zaken vereischt wordt. De kosten voor het openbaar ministerie bij de kantongeregten worden geraamd op f 66.900. Aan de kantonregters wordt eene vaste bezoldiging toegelegd, met afschaffing van al hunne emolumenten, vakatiën, enz. De jaarwedden der griffiers bij de kantongeregten worden eenigzins verhoogd.

De arrondissements-regtbanken zijn alle eene klasse in bezoldiging opgeklommen.

Het personeel der raden van justitie zal minder bezoldigd worden dan dat der provinciale gerechtshoven, doch meer dan dat der tegenwoordige, thans wegvallende, regtbanken in het 1. arrondissement der provincie.

De Hooge raad wordt zamengesteld uit 16 leden, behalve den voorzitter en twee vice-presidenten, en zal f 25000 meer kosten dan tegenwoordig.

Het totale cijfer der uitgaven ten behoeve der voorgedragen regterlijke inrigting belooft een maximum van f 1.106.700.

De aanstelling van regters-plaatsvervangers wordt niet voorgesteld bij de hoven.

De possessoire aktiën worden in eersten aanleg ter kennisneming gesteld van de kantonregters.

De raden van justitie en regtbanken, regtdoende in strafzaken, hetzij in eersten en hoogsten aanleg, hetzij in hooger beroep van de strafvonnissen der kantonregters, spreken regt in gelijken getale, in afwijking van hetgeen thans, met opzigt tot het korrektioneel appel in politiezaken, regtens en gebruikelijk is.

Even als bij politieke vergaderingen, zullen ook bij de regterlijke magt de officiële titels vervallen.

— De gewezen minister van Koloniën, de heer mr. P. Mijer, heeft een geschrift uitgegeven over de openstelling van havens voor de algemeene handel in Nederl. Oost-Indië. Deze brochure, onder de dagteekening van 31. Januarij geschreven, behelst eene doorlopende verdediging van den genomen maatregel. De schrijver verklaart, dat hij nog geen berouw gevoelt, dat hij in der tijd den koning geadviseerd heeft, gevolg te geven aan het voorstel van den goeverneur-generaal, om de in zijne ordonnantie bedoelde havens voor den in- en uitvoer te openen, — en dat deze maatregel een gevolg is van de in den jongsten tijd voor Nederland vastgestelde handelswetgeving. Verder wordt daarin beweerd, dat, zoo de tegenwoordige minister beter inzicht gehad heeft, de dwaling tijdig had moeten hersteld worden zijn.

— Naar men verneemt, is door Z. M. eene wijziging gebragt in het onlangs door H.D. genomen besluit betreffende de korte jas voor officieren der schutten. Zoo men wel onderrigt is, bestaat dit in een kraag en opslagen.

— In een brief uit 's Hage aan het H. en Eff. H. wordt, in strijd met de R. Ct., bevestigd, wat ons reeds kort werd gemeld, dat er werkelijk sprake van ministeriële wijzigingen is geweest. Wij hebben het feit reeds allereerst medegedeeld, en overigens ge-
— Het aangenaam gelegen huis Regteren, even buiten deze stad, hetwelk voor een 3 à 4 tal jaren tot eene konijnenfokkerij op groote schaal is ingerigt, zoodat er zekeren tijd honderden konijnen aanwezig waren, doch waarmede de ondernemer een groot kapitaal, ja, zoo men wil, bijna geheel zijn aanzienlijk geldelijk vermogen heeft verspild, zal nu tot eene sigaren-fabriek worden ingerigt, nadat verleden jaar het plan mislukte, om het tot eene gasfabriek te

wijziging zeer zouden betreuren, en die zouden beschouwen als geheel in strijd met de belangen des lands. Mogten de werkzaamheden in de Kamer meer zijn dan praten, mogt ook daar worden gehandeld, het tegenwoordig zittingsjaar kan dan in vele opzichten nog zeer vruchtbaar worden.

— Wezen wij in ons hoofdartikel op den stroom van petitiën over de spoorwegen, in 't vorig jaar naar 's Hage gevloeid, weldra zal het denzelfden gang gaan. Van Rotterdam worden petitiën gezonden door den Raad, door 't spoorwegkomitee, door de kamer v. kooph., en door partikulieren aan den koning, aan de regering, aan de kamers. Dat voorbeeld van Rotterdam moet wel aansteken; van Dordrecht zijn dan ook reeds adressen in zee van den Raad aan den koning en de kamers, waarin wordt aangedrongen op de daartelling der Zuidr. lijn langs Dordt, terwijl de raad zich bereid verklaart tot het doen van aanzienlijke offers voor de kosten van den overgang der rivieren, terwijl van den Ysselkant ook reeds berigt is, dat er petitiën over de Noorderlijn in aantogt zijn, waarbij o. a. ook de zaak der geldelijke bijdragen wordt toegelicht.

't Is natuurlijk bij dit petitioneren de vaste regel *chacun pour soi!* En 't is wonder dat men, waar men eene rigting van de Kamer door bijdragen wil koopen, ook niet het Amerikaansche stelsel van omkopen op 't loof zet! Gelukkig, dat men de overtuiging heeft, dat onze Kamerleden nog geene Amerikaansche volksvertegenwoordigers zijn, men ware anders in eenige steden in staat veel voor eigen haard te wagen!

*— Tot gewone leden van het Historisch genootschap, gevestigd te Utrecht, zijn benoemd de heeren G. F. v. Limborch v. d. Meersch, M. Cohen Stuart, ridder Pauw v. Wioldrecht, M. T. C. F. N. graaf Nahuijs te Utrecht, dr. H. C. Rogge te Moordrecht, jhr. mr. J. de Jonge v. Zwijnsbergen te Helvoirt, mr. L. Ed. Lenting te Zutphen, J. B. Rielstap te 's Gravenhage, L. Mulder te Breda, W. Jamieson te Amsterdam, jhr. mr. S. W. H. A. v. Beyma thoe Kingma te Leeuwarden, en tot honorair lid de heer K. Nij's te Antwerpen.

— Men verzekert dat thans te 's Hage op nieuw sprake is van de verplaatsing van het ruiters-standbeeld van Willem den Zwijger, en wel van het Noordeinde naar den Kneuterdijk. R. C.

— Men verneemt, dat door den heer van Gorcum, gepensioneerd generaal-majoor, wonende op Zoomtiet, nabij Bergen-op-Zoom, bij de hooge regering aanvraag is gedaan om concessie voor het graven van een kanaal tot verbinding van de Schelde met de Maas en den Rijn, en dat het daarvoor benodigde kapitaal, geraamd op twaalf millioen gulden, van buiten 's lands zal verstrekt worden. Amst. Ct.

— Door bestuurders van het Nederl. zendeling-genootschap is voor de keus van een directeur van het zendelingshuis te Rotterdam deze voordragt gedaan: Ds. L. J. van Rhyn, pred. te Wassenaar, en Ds. J. J. van Toorenbergen, predikant te Vlissingen.

— Het 12 tal te Leijden bestaat uit de DD. Schuuring, te Hoorn; Scheffer, theol. doct., te Enschedé; van Anrooy, te Kampen; Rauwenhoff, theol. doct., te Dordrecht; Damsté, te Rockange; van Baumhauer, theol. doct., te Zutphen; van der Scheer, te Middelburg; van Griethuizen, te Harlingen; Koch, te Doesburg; Pierson, theol. doct., te Rotterdam; Jans, te Westzaan, en Moens, te Sneek.

— Men verneemt, dat ds. Stenberg te Hoorn het beroep naar Arnhem heeft aangenomen. A. C.

*— Uit Meppel schrijft men ons:

De commissie, die zich hier onlangs heeft gevestigd met het navolgenswaardig doel om jongelingen uit den behoeftigen stand aan de kweekschool te Groningen voor de marine te laten opleiden, schijnt deze loffelijke onderneming aanvankelijk met goed gevolg te doen, daar zich reeds eenige jongelingen daartoe hebben aangeboden, waarvan dezer dage reeds een derwaarts is vertrokken, wordende deze in het diakonie-armenhuis alhier verpleegd. Vindt nu dit ook in andere steden met hetzelfde gewenscht gevolg plaats, dan kan men verwachten, dat die school dit jaar ruim zal bezet worden, 't welk nu het geval nog lang niet is; immers, zijn wij dienaangaande wel onderrigt, dan bepaalt zich dit alsnog tot een betrekkelijk klein getal, waarvan ten vorigen jare slechts een achttal naar de marine tot verdere opleiding en vorming is bevorderd.

Het aangenaam gelegen huis Regteren, even buiten deze stad, hetwelk voor een 3 à 4 tal jaren tot eene konijnenfokkerij op groote schaal is ingerigt, zoodat er zekeren tijd honderden konijnen aanwezig waren, doch waarmede de ondernemer een groot kapitaal, ja, zoo men wil, bijna geheel zijn aanzienlijk geldelijk vermogen heeft verspild, zal nu tot eene sigaren-fabriek worden ingerigt, nadat verleden jaar het plan mislukte, om het tot eene gasfabriek te

veranderen. Dit is dan reeds de derde sigarenfabriek, die hier binnen korten tijd tot stand is gebragt allen op groote schaal.

De longziekte, dezen zomer in de Havelther meer the uitgebroken, heeft, zooals men vreesde, die gevreesde ziekte verspreid; nu en dan ontstaat z3 althans en zoo is ook voor eenige dagen ook hier een rundbeest er aan gestorven."

— Gister zijn voor den Hoogen Raad de pleitdooijen voortgezet in de zaak van de stad Leijden over den eigendom van den Haarl. meer.

— 't Is bekend, dat Apeker, ook o. d. Ven genaamd, wordt vervolgd. Deze persoon heeft o. a. voor kort een domine te Amsterdam per brief aan 't station van den Holl. Spoorweg bescheiden, schrijvende, dat hij als kommissaris van politie der residentie den predikant belangrijke mededeelingen te doen had. De Ds. ging er met een vriend heen; Apeker wilde echter den Ds. alleen spreken, en gaf hem toen te kennen dat eene beschuldiging van kwetsing der zeden, tegen den Ds. bij hem was ingebragt; de kommissaris wilde die zaak echter smoren, maar vorderde daarvoor f 1000; — f 400 werd ten slotte bedongen; de predikant, hoewel van zijne onschuld bewust, duchtte opspraak en meende dus, om die te vermijden, eene opoffering te moeten doen. Nader zich echter bezinnende, stelde hij den volgenden dag een onderzoek in, en bevond toen, dat hij met een schurk te doen had gehad, die op zijne angstvalligheid had rekening gemaakt, en met een valschen proces-verbaal was voor den dag gekomen; thans zal de gewaande kommissaris van politie te Amsterdam weldra te regt staan.

— Het prov. hof van Overijssel heeft in raadkamer den kolonist Vredembregt besch. van poging tot moord, naar de regtbank te Deventer verwezen, daar het wel gebleken is, dat de besch. op de koloniste Jans met een mes is aangevallen, maar alleen om haar te mishandelen, welk feit door de wet niet strafbaar is, terwijl de aanslag op de koloniste Tabak niet blijkt het doel te hebben gehad, haar van 't leven te berooven.

— Men berigt, dat de fabrickant J., uit Tilburg, wiens fabriek en woonhuis in Oktober II. is afgebrand, thans te dier zake in verzekerde bewaring is genomen.

— Gister hield de letterkundige afdeeling der koninklijke vergadering.

Ingekomen is een brief der heeren Bosscha en Vries, over den bun in de vorige vergadering opgedragen last, ter zake van de regeling der spelling van Nederlandsche plaatsnamen. Zij wenschen van dien last ontslagen te worden. De brief is voor notifikatie aangenomen; in de later te houden buitengewone vergadering zal over de zaak verder worden beraadslaagd.

De heer Karsten brengt, ook namens den heer Hulleman, verslag uit over de mededeeling van den heer Bake, betreffende de onechtheid der *Catiliarië*. Er is besloten de verhandeling van den heer Bake op te nemen in de werken der akademie; het zoen even uitgebragte rapport zal in de verslagen en mededeelingen worden opgenomen; die opneming zal eerst geschieden wanneer de verhandeling zelve zal zijn gedrukt.

De heer Jansen heeft daarna eene mededeeling gedaan over de oude meerwoningen (*habitationes lacustres*), naar aanleiding eener verhandeling van P. Keller, over de overblijfselen dier woningen der eerste bewoners van Europa in Zwitserland, vooral in Bielmermeer en de meren van Zurich en Genève gevonden. De verhandeling voert ten titel: Ueber die Keltischen Pfahlenbauten. Spr. was van oordeel, dat zoodanige overblijfselen ook in onze meren en rivieren zullen worden gevonden. Deze bijdrage zal worden opgenomen in de verslagen en mededeelingen. De heeren Bake, die mededeelde, dat Herodotus in het 4. en 5. boek zoodanige woningen beschrijft, Leemans, die opmerkt, dat in onze Oost-Indië woningen als de besprokene worden aangetroffen, en van Hall voerden daarover het woord.

Vervolgens doet de heer Bake eene mededeeling over de Atheensche administratie in den tijd van overgang van het schrikbewind der 20 tyrannen op de herstelde democratie, naar aanleiding der oratie van Lysias, pro Mantiteo. Van deze mededeeling zal een beknopt overzicht in het proces-verbaal worden opgegeven.

De heer Koenen heeft daarna eenige opmerkingen medegedeeld over de wijze waarop eene Nederlandsche synonymiek behoort te worden bewerkt. Later zal Spr. hierover een tweede stuk voordragen en dan zal hij beide voor de verslagen en mededeelingen afstaan.

De heer Leemans zegt, dat men in de afgelopen week het berigt heeft vernomen, dat het vaderland het verlies had te betreuren van twee mannen, die op het gebied der kunst eene aanzienlijke plaats bekleeden. Hij zou niet wenschen, dat deze vergadering, de eerste nadat het vaderland dit zware

verlies heeft geleden, uiteenging zonder dat een stem zich uit haar midden verhoort om het leedwezen der afdeeling te betuigen over dit verlies. Hij wenscht dit te meer, daar deze akademie geene afdeeling voor kunst bezit en beide mannen verdienstelijke leden waren geweest der 4. klasse van het voormalig koninklijk instituut. De voorzitter dankte den heer *Leemans* voor die herinnering, en hield zich overtuigd, dat hij de tolk was der vergadering, door haar leedwezen te betuigen over het verlies, dat de vaderlandsche kunst had geleden door het overlijden van de *J. J. Viola* en den heer *A. B. B. Tauriel*.

De heer *de Vries* bood der akademie aan de laatste aflevering van het 3. deel van den *Spiegel Historiae*, uitgegeven door de Ned. maatschappij van letterkunde, waardoor dit werk nu compleet is.

Men heeft te Dedemsvaart het plan gevormd om een monument op te rigten ter eere van den heer *baron van Dedem*, den aanlegger van de Dedemsvaart, die in Overijssel zooveel welvaart heeft verspreid. Het zal onthuld worden op 9. Julij e. k., zijnde de dag, waarop het kanaal 50 jaren zal behoeven bestaan.

Te Dordt is Zondag overleden de oud-burgemeester jhr. *Jantzon van Erffienten*, in den ouderdom van ruim 89 jaar; hij was steeds als raadslid ijverig werkzaam voor de belangen der stad.

Men leest in de *Java-Bode*, dd. Weitevreden 19 Dec.: „Gister ochtend ten 6½ ure werden de troepen in dit garnizoen, bestemd om deel te nemen aan de krijgsverrichtingen tegen Boni, geïnspecteerd door den gen.-maj. *Steinmetz*, chef der expeditie. Het 10e bat. infanterie, een halve komp. sapeurs, een halve drieponder batterij en een gedeelte der kavalerie stonden te dien einde geschaard op het Waterlooplein. Het schoone krijgshaltige uiterlijk der troepen, zoowel als de doeltreffende inrigting van bepaking en uitrusting, geven als het ware een waarborg voor den goeden afloop van dezen krijgstogt. Zoo als wij vernemen, heeft genoemde gen.-maj. zijne bijzondere tevredenheid aan de chefs der verschillende wapenen, bij deze inspectie aanwezig, betuigd.”

Ten gevolge van het wassen van water in de polders te Enkhuizen hebben H. Vrijdag de watermolens weder gemalen, nadat zij wegens de lange droogte bijna twee jaren stil hadden gestaan.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 14 Febr., 1.52 El; *AP*. 8.47. *Gev.* 2 d. De Rijnhoogte te Keulen den 14 Febr. 7 voet 7 duim; 7 voet 4 duim Rijnlands.

KONSTANTINOPEL, 4 Februarij.

De weigering van *Mehemet Kybrisi Pacha* om het gezantschap te Parijs aan te nemen, en zijne pogingen om *Riza* en *Safetti* te doen vallen, zijn, met behulp der intrigues dezer laatste, oorzaak geweest, dat hij ontheven is van zijne funktien als minister zonder portefeuille.

De ongeregelde heden te Sulina, waarvan per telegraf bericht is gegeven, bepalen zich tot een hevig gevecht tusschen zeelieden, Hydrioten en Ioniërs, ontstaan door ijverzucht, ten gevolge van het winnen van een prijs door een der eersten bij zekere goddienstige plegtigheid. Het gevecht was zoo hevig, dat drie personen gedood en vijftien zwaar gewond zijn, en de gewapende magt tusschen beide moet komen en de schuldigen gevat heeft.

NAPELS, 8 Februarij.

De koning is en blijft zeer lijdende te Bari. Hij heeft de huwelijks-voltrekking van de hertogin van Kalabrië niet kunnen bijwonen.

Gisteren avond is de voorstelling in den schouwburg en het bal der akademie, een wekelijksch feest, dat de Napelsche adel gedurende het karnaval geeft, afgezegd.

Men verneemt, dat eene deputatie uit Lecce zich bij den koning heeft willen voervoegen, om zich over het ministerie te beklagen. In den boezem van het ministerie zelf heerscht groote verdeeldheid.

De fondsen zijn hier dalende.

MILAN, 8 Februarij.

Pambri en *Lombardini*, die te Venetië gearresteerd zijn, worden van deserte beschuldigd en zullen voor een krijgsgeraad teregt staan.

Zaterdag is de regeringsraad *Ballasini* te Lugano door een dolksteek gewond. De dader is gevat; men weet niet of het een staatkundige moordaanslag is.

WEENEN, 8 Februarij.

Bij de eerste opvoering van de *Montrose*, een nieuw treurspel van de *Lauber*, heeft het publiek zich tegenwoordigheid van den keizer, eene veel betrekkenende demonstratie tegen het konkordaat veroorloofd. In de zaal, die zeer vol was, ging een gejuich op, dat verscheidene minuten aanhield, bij eene zinnelijke tegen de onregmatige toeëigening van wereldlijk bezit door de geestelijkheid. Het publiek van het hof behoort tot de eerste klassen der hoofdstad, bekend door zijne verkleefdheid aan het keizerlijk

huis, en daar het stuk onbekend was, was deze manifestatie onverwacht en verrassend.

De mannen van den voor eenigen tijd in Syrië opgestanen stam der Consairs zijn te Damascus tot min of meer langdurige galeisraf veroordeeld. Eenigen hunner zijn ter dood veroordeeld, waaronder *Ismaël-Beij* en zijn nauwelijks 13-jarig zoonje.

WEENEN, 13 Februarij.

Uit Berlijn heeft men hier geruststellende berichten ontvangen, nopens de pogingen, die van eenige kanten aangewend worden, om veranderingen in den tegenwoordigen toestand van zaken te brengen. Pruisen wenscht alleen, dat er onderhandeld zal worden, om de Fransche en Oostenrijksche troepen uit den Pausselijken staat te verwijderen.

WEENEN, 13 Februarij.

Voor eenige dagen is van wege ons kabinet eene cirkulaire tot zijne agenten bij de verschillende hoven gerigt, waarin Oostenrijks verhouding tot den tegenwoordigen toestand uitvoerig besproken wordt. Vooral tracht men er in aan te toonen, dat Oostenrijk steeds pogingen heeft gedaan om in Italië hervormingen in te voeren, en ook om de bevriende Italiaansche regeringen tot hetzelfde te bewegen.

— 14 Febr. Met. 5 pCt. 77.60; Nat. 80.00; Bank 936.—; Noord-Bahn akt. 172; Credit Anst. 212; O-Fr. Spoorw.-akt. 232.—; Lomb. Venet. 94.—; W. op Lond. 3 m. 10.50; G. 4.—; Zilv.

BERLIJN, 13 Februarij.

Daar het zich nu bevestigt, dat in deze zitting geen voorstel zal gedaan worden tot afschaffing van het zegel op de dagbladen, zullen de boekhandelaars deswegens een verzoekschrift indienen, hetgeen dan toch eene verklaring van de zijde der regering zal uitlokken.

Onze regering wil ook in 't kerkelijke de grondwet eerlijk toepassen; er is bevel gezonden, de gemeente der vrije Christenen te Maagdenburg geene moeilijkheden verder in den weg te leggen.

De *N. Pr. Ztg.* bevat een artikel, waarin het volgende voorkomt: „Men beweert, dat Frankrijk alle mogelijke pogingen aanwendt, om van Pruisen de verklaring te erlangen, dat het, bij een eventueelen oorlog tusschen Frankrijk, Sardinië en Oostenrijk onzijdig zal blijven. Aangenomen, dat dit waar zij, zoo kan toch Pruisen dusdanige verklaring niet afleggen. Hoe krachtiger het zoodanig verzoek zal afwijzen, des te vaster zal te Parijs de overtuiging worden, dat het Kabinet van Berlijn het voornemen koestert om, als zich het geval voordoet, des noods de belangen van Pruisen en Duitschland tegen de aanvallen van Frankrijk te ondersteunen, en des te gereedelijker zou ook de vrede in Europa worden gehandhaafd.”

Den 11. is te Kopenhagen met veel luister gevierd het ontzet der stad, tijdens het beleg door *Karel Gustaaf*.

LONDEN, 13 Februarij.

De *Morning Star* deelt een bericht mede uit Madras, nopens eene gebeurtenis aldaar, waaruit wel blijkt, dat de Engelschen voortgaan om de godsdienstige dweeperij der Hindoes tegen te gaan, waardoor zij echter den haat dier bewoners op zich laden.

Met de laatste mail zijn tijdingen uit Japan aangebragt, die tot 10 Nov. loopen. De nieuwe keizer *Foer-Tzigo*, die den 1. Sept. overleden keizer *Daï-Nipon* is opgevolgd, heeft een edikt uitgevaardigd, dat ten doel heeft om verschillende bepalingen in het leven te roepen in verband met de traktaten, die met de Europeesche mogendheden gesloten werden. Door dit edikt wordt het bevestigd, dat al de moeilijkheden die uit de interpretatie dier traktaten mogten voortspruiten, aan de beslissing van een permanenten raad zullen onderworpen worden, die te Jeddo zitting zal hebben en tot welks leden benoemd zijn, de keizerlijke geheimraad prins *Hayashi-Daigaku No-Cami*, en de leden der keizerlijke familie, prins *Mimasaki* en prins *Tsusima*.

Het gerucht, dat de magt, waarmede lord *Elgin* de Yang-tse was opgevaren, reeds met de opstandelingen zou zijn slaags geweest, wordt door latere tijdingen niet bevestigd. De aanleiding tot de expeditie zocht men daarin, dat lord *Elgin*, door het keizerlijk hof tegen de rebellen van dienst te zijn, in meer vriendschappelijke betrekkingen met den keizer wilde komen, ten einde een tegenwigt daar te stellen tegen den invloed der Russen, die steeds alles blijven aanwenden om hoe langer hoe meer grond in te palmen.

Men heeft berichten uit Cochinchina over de Philippijnsche eilanden, behelzende, dat, in de eerste dagen van December, 800 man, waarvan de helft Franschen en de helft Spanjaards, het kamp hebben verlaten en op de *El Cano* zijn ingescheept, om met 5 kanonneerbooten, het fort van Saigon, bij Cambodge, aan te tasten.

In het huis van vertegenwoordigers te Washington is een voorstel om de gezantschappen in Oostenrijk, Zwitserland, Rome en Buenos Ayres op te heffen, verworpen. Het voorstel tot opheffing van het gezantschap aan het hof van Teheran is echter aangenomen.

Sir *W. Gore Ouseley*, Englands buitengewoon gevolmagtigde in Amerika, is den 26. Dec. officieel door den president van Nicaragua ontvangen. Bij die gelegenheid gaf de Britsche staatsman te kennen, dat hij gekomen was om een traktaat van vriendschap met Nicaragua te sluiten; dat de invallen der Amerikaansche vrijbuiters niet langer geduld mogen worden, en dat Engeland veel belang heeft bij de neutraliteit van den transitoweg door Centraal-Amerika.

Tijdingen uit Haïti melden, dat aldaar de strijd tusschen de twee partijen voortduurt. *Geffard* had aan de spits van 2000 man het departement Artebonite bezet; zijn hoofdkwartier was te Gonaïves gevestigd. *Soulouque* bevond zich aan het hoofd van 6000 man te Archaye en maakte zich gereed om *Geffard* aan te tasten.

De berichten uit Mexiko loopen tot 19 Januarij. De Spaansche vloot was van Vera-Cruz naar Havana vertrokken, maar de Fransche en Engelsche vloeden hadden gedreigd zich van Vera-Cruz en Tampico meester te maken, wanneer, binnen den daarvoor gestelden termijn, niet eene som van een miljoen dollars betaald was als vergoeding van de nadeelen, die aan Fransche en Britsche onderdanen toegebracht waren. Er heeft voorts, onmiddellijk na het vertrek van *Miramón*, eene vreeselijke gebeurtenis plaats gehad. Het goevernementshuis namelijk is ten gevolge van de ontploffing van het kruidmagazijn, in de lucht gevlogen en meer dan 200 menschen hebben daarbij het leven verloren. Of deze ontzettende gebeurtenis aan onvoorzigtigheid of boos opzet moet toegeschreven worden, wordt niet gemeld.

LONDEN, 14 Februarij.

Volgens den *Morning Herald* is besloten tot de spoedige bijeenkomst van het Kongres ter zake van de Donau-Vorstendommen.

Morgen wordt de alderman *Salomons* waarschijnlijk tot lid van het Lagerhuis verkozen.

Het marine-budget is vermeerderd met £ 961.810.

— 14 Febr. *Gec.* 95½; Peru 4½ pCt. 93; 3 pCt. 73½; Venez. 5 pCt. 44½; Port. 3 pCt. 46½; Sp. 3 pCt. 44½; 1½ pCt. 30; Rusl. 4½ pCt. 100; 5 pCt. 112½; Holl. 2½ pCt. 65½; 4 pCt. 101½; Sard. 79½.

PARIS, 13 Februarij.

Alle betrokken mogendheden, uitgezonderd eene, zijn het, naar men zegt, eens omtrent de vraag, of de konferentie voor de zaak der verkiezing van *Couza* moet worden bijengeroepen. Die ééne uitzondering is Oostenrijk. Men spreekt er van dat de konferentie, zoo dit verzet overwonnen wordt, welligt den 22. dezer zou plaats vinden.

In sommige kringen wordt hier de meening geuit, dat, zoo Oostenrijk in zake Italië al eenige concessiën mogt willen doen, die van te weinig beteekenis zullen zijn, om de moeilijkheden zonder de tusschenkomst der wapenen te doen opheffen.

Er is reeds gesproken van de brochure *la Guerre* van den heer *de Girardin*. Dat boekje maakt nog al opgang, omdat het de verborgen wenschen der Franschen prikkelt. Vooral vindt hij sympathie, waar de schr. eene alliantie met Rusland verlangt, om aan Frankrijk zijne zoogenaamde natuurlijke grenzen weder te geven, terwijl men daarvoor aan eerstgenoemde mogendheid de heerschappij ter zee zou verschaffen, door Englands opperheerschappij daarover te vernietigen. Frankrijk — meent hij — moet zijn kruid niet nutteloos verliezen, door het op Oostenrijk te verschieten; het moet zich daarvan bedienen om het tegen Engeland en Pruisen te gebruiken, want Frankrijk zou geen oorlog kunnen voeren, waarbij de traktaten van 1815 gehandhaafd werden en Waterloo ongewroken bleef.

Uit Chambéry schrijft men, dat het de aandacht trekt dat, hoewel de troepen van daar vertrokken zijn, de magazijnen er nog blijven. Men maakt dus hieruit op, dat er nog nieuwe troepen, niet van Sardinië evenwel, want dit heeft juist de zijnen uit de stad genomen, waarschijnlijk dus van Frankrijk, verwacht worden.

Prins *Napoléon* zal in het voorjaar Algerië bezoeken.

De geruchten omtrent wijzigingen in het ministerie blijken voorsnog ongegrond te zijn.

Te Jeddo zal een generaal-konsulaat onder den heer *Duchesse de Bellecour* worden gevestigd.

PARIS, 14 Februarij.

De beurs is tamelijk vast, zonder dat er echter veel verhandeld wordt.

Men verzekert, dat binnen kort het kongres te Parijs zal bijeenkomen.

BRUSSEL, 11 Februarij.

Het dagblad *la Mense*, van Luik, behelst het bericht, dat alle Pruisische onderdanen, die zich in België bevinden, en die tot den eersten ban van de Landwehr behooren, van hun goevernement order hebben ontvangen zich onverwijld bij de regementen te voervoegen waarbij zij behooren. De reiskosten worden door Pruisen betaald. Het getal der Pruisen in België is nog al groot, en dezen maken zich allen tot hun vertrek gereed.

Snelpersdruk van L. K. BOSCH EN ZOON.